

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/87/2015
Identifikačné číslo spisu:	8014201255
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8014201255.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Zuzany Ďurišovej, v právnej veci navrhovateľa: N. W., bytom S., zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom Sibírska č. 4, Bratislava, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, Ul. 29. augusta 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.10.2014 a zo dňa 28.10.2014, konajúc o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sd/92/2014-49 zo dňa 24.04.2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sd/92/2014-73 zo dňa 10.09.2015, jednomyseľne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sd/92/2014-49 zo dňa 24. apríla 2015 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Prešove č. k. 5Sd/92/2014-73 zo dňa 10. septembra 2015 p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Prešove svojím rozsudkom č. k. 5Sd/92/2014-49 zo dňa 24.04.2015 potvrdil podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) rozhodnutia odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23.10.2014 a zo dňa 28.10.2014, ktorými odporkyňa zamietla podľa § 21, § 174 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení (ďalej len zákon č. 100/1988 Zb.), podľa § 259 ods. 1, § 65 a § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z.) žiadosť navrhovateľa zo dňa 07.10.2014 o priznanie starobného dôchodku od 12.06.2013 a žiadosť navrhovateľa zo dňa 29.11.2012 o starobný dôchodok k 12.06.2013.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že zo zákonných ustanovení vyplýva, že podľa § 21 ods. 1 písm. d) zákona č. 100/1988 Zb. je zákonnou podmienkou pre vznik nároku na starobný dôchodok pri dovŕšení veku 58 rokov podmienka, že takýto žiadateľ bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) až l). Túto podmienku navrhovateľ nespĺnil. Podľa § 174 ods. 1 písm.

c) zákona č. 100/1988 Zb. je podmienkou pre vznik nároku na starobný dôchodok pri dovŕšení 58 rokov podmienka, aby bol zamestnaný 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h), alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií. Zároveň podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. musí byť splnená podmienka, že zamestnanie v I. pracovnej kategórii alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999. Ani túto zákonnú podmienku navrhovateľ nespĺnil. Z potvrdenia Ministerstva obrany Slovenskej republiky, sekcie ekonomiky a finančného manažmentu, odbor financovania a účtovníctvo zo dňa 12.10.2012 totižto vyplýva, že navrhovateľ bol zamestnancom v zamestnaní zaradenom v I. kategórii funkcií v období od 01.09.1973 do 21.09.1986 a od 30.11.1989 do 30.8.1990, t. j. spolu 5 044 dní, t. j. 13 rokov a 299 dní a v zamestnaní zaradenom do II. kategórii funkcií od 22.09.1986 do 29.11.1989, kde získal 1 165 dní, t. j. 3 roky a 70 dní. Súčasne nespĺnil ani zákonnú podmienku upravenú v § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., lebo jeho zamestnanie zaradené do I. alebo II. kategórii funkcií netrvalo k 31.12.1999. Uvedené navrhovateľ ani nespochybňoval, argumentoval však tým, že túto podmienku nemohol z objektívnych dôvodov, aj s poukazom na celkovú situáciu v armáde Slovenskej republiky a nezamestnanosť, objektívne splniť. Keďže navrhovateľ nezískal zamestnanie v I. pracovnej kategórii v rozsahu najmenej 16 rokov a súčasne nespĺnil podmienku trvania zamestnania v I. pracovnej kategórii alebo II. kategórie funkcií k 31.12.1999, nepochybila odporkyňa, ak preskúmanými rozhodnutiami zamietla žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok od 12.06.2013 z dôvodu, že navrhovateľ nedovŕšil dôchodkový vek (62 rokov) ako to ukladá § 65 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. a nespĺnil ani zákonné podmienky na nárok na nižší dôchodkový vek (od 58 rokov veku života). Tak ako to správne uviedla odporkyňa v odôvodnení rozhodnutia zo dňa 28.10.2014, na prípad navrhovateľa nebolo možné aplikovať ani rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7So/138/2011, 9So/165/2011, 1 So/41/2012, keďže sa týkali iných prípadov, ktoré nie sú skutkovo totožné s prípadom navrhovateľa. Rozhodnutia sú jasné a zrozumiteľne odôvodnené, v rozhodnutí zo dňa 28.10.2014 sa odporkyňa dôsledne riadila aj záväzným právnym názorom Krajského súdu v Prešove vysloveným v rozsudku 2Sd/17/2013. Vo vzťahu k námietkam navrhovateľa súvisiacim so stavom v armáde a so skutočnosťou, že podmienku § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. nemohol splniť z objektívnych dôvodov krajský súd uviedol, že ani jemu, ani odporkyni zákonné ustanovenia neumožňujú odstrániť tzv. tvrdosť zákona. K ďalším námietkam navrhovateľa súvisiacim s nesprávnym výpočtom dôb zaradeným do I. resp. II. pracovnej kategórie, keď I. kategória funkcií mala byť zle vypočítaná v neprospech navrhovateľa o dva mesiace a doby zaradenia do II. pracovnej kategórie majú byť v menšom rozsahu ako to uviedla odporkyňa, krajský súd uviedol, že tieto nemajú žiaden vplyv na konkrétne posúdenie otázky dovŕšenia dôchodkového veku a pokiaľ navrhovateľ predloží nové dôkazy a potvrdenia, nič mu nebráni opätovne požiadať o starobný dôchodok a o započítanie týchto dôb pre účely žiadosti o starobný dôchodok.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, v ktorom okrem iného poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 20Sd/82/2014 zo dňa 07.10.2014 a uviedol, že navrhovateľ bol v legitímnom očakávaní, že si štát po ukončení činnnej služby v ozbrojených zboroch kompletne splní svoje záväzky k navrhovateľovi tak, ako si aj navrhovateľ plnil svoj záväzok vykonávať službu vojaka z povolania podľa platných zákonov a teda že bude zo strany štátu umožnené navrhovateľovi využiť právo odísť do skoršieho starobného dôchodku. To, že navrhovateľ v ozbrojených zložkách odslúžil celkovo viac ako 17 rokov a 4 dni svedčí o tom, že svoj záväzok voči štátu si riadne plnil. Ďalej uviedol, že služba bola vykonávaná podľa platných zákonov a rozkazov nadriadených. Výkon tejto služby do roku 1990 bol pre štátnych zamestnancov ozbrojených zborov diskriminačný. Navrhovateľ a jeho rodina bola počas výkonu vojenskej služby v ČSLA obmedzovaná napr. pri vycestovaní, ako aj stykoch s cudzincami a to, ako to bolo v tom čase definované, aj s cudzincami „nielen z kapitalistickej cudziny“. Porušenie interných predpisov mohlo mať za následok disciplinárne riešenie alebo pri porušení zákonov aj riešenie vojenským obvodovým prokurátorom a vojenským obvodovým súdom. Má preto za to, že iný postup by bol preto v priamom rozpore so zámerom zákonodarcu zabezpečiť navrhovateľovi vyššiu úroveň jeho zabezpečenia v starobe za dobu výkonu jeho služby (zák. č. 328/2002 Z. z.) a táto kategória poistencov, ako je navrhovateľ, by bola v systéme vnútroštátnych poisťovacích a dôchodkových zabezpečovacích systémov znevýhodnená v porovnaní s poistencami vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia na Slovensku. Odvolávanie sa Sociálnej poisťovne na kontroverzné ustanovenie zákona § 174 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb., ktoré nemá

reálny základ, má za následok vedomé znevýhodnenie starobného dôchodkového zabezpečenia občana SR, ktorý väčšinu života poctivo vykonával službu v ozbrojených silách v porovnaní s občanmi pracujúcimi v civilnom sektore, ktorí takúto službu vôbec nevykonávali. Dokonca to predstavuje znevýhodnenie i oproti občanom, ktorí boli určitú dobu poistení v zahraničí a odporkyňa Sociálna poisťovňa im túto dobu bez problémov započítava, hoci v tej dobe neboli poistení vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia na Slovensku. Vzhľadom k vyššie uvedenému navrhuje preto, aby Najvyšší súd SR rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k.: 5Sd/92/2014 zo dňa 24.04.2015 zmenil tak, že obe rozhodnutia odporkyne č. j.: XXX XXX XXXX X zo dňa 23.10.2014 a 28.10.2014 sa zrušujú a vec sa vracia odporkyni na ďalšie konanie.

Odporkyňa v písomnom vyjadrení na odvolanie navrhovateľa navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť, pričom uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené.

S poukazom na ustanovenie § 492 odsek 1, odsek 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení od 01.07.2016 Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 O.s.p.. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spojení s ust. § 250s prvá veta O.s.p. odvolanie prípustné, dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa je nedôvodné. Rozhodol jednomyseľne bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (www.nsud.sk). Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27.07.2016 (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Podľa § 244 ods. 1, 2 a 3 O.s.p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy. V správnom súdnictve preskúmajú sudy zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy, ako aj orgánov záujmovej samosprávy a ďalších právnických osôb, ako aj fyzických osôb, pokiaľ im zákon zveruje rozhodovanie o právach a povinnostiach fyzických a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Rozhodnutiami správnych orgánov sa rozumejú rozhodnutia vydané nimi v správnom konaní, ako aj ďalšie rozhodnutia, ktoré zakladajú, menia alebo zrušujú oprávnenia a povinnosti fyzických alebo právnických osôb alebo ktorými môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb priamo dotknuté.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p. podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 65 ods. 1 a ods. 2 zákona o sociálnom poistení, poistenec má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon v odsekoch 4 až 8, § 65a a 274 neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach,
- b) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b), ak bol z tohto zamestnania prevezený alebo uvoľnený z dôvodov uvedených v § 12 ods. 3 písm. d) a e),
- c) 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h),

d) 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 20 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. i) až l), alebo
e) alebo 60 rokov.

Podľa § 14 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb., ako zamestnanie zaradené do I. (II.) pracovnej kategórie sa za dobu pred 1. januárom 2000 hodnotí služba vojakov z povolania (§ 129) zaradená do I. (II.) kategórie funkcií, ak nevznikol nárok na dôchodok podľa piatej časti tohto zákona. Služba zaradená do I. kategórie funkcií sa v týchto prípadoch hodnotí ako zamestnanie I. pracovnej kategórie uvedené v § 14 ods. 2 písm. b) až h).

Podľa § 174 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb., občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, prípadne službu I. alebo II. kategórie funkcií, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 58 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 12 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) prípadne 8 rokov, ak ide o také zamestnanie v uránových baniach, alebo 16 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) alebo 16 rokov v službe I. kategórie funkcií alebo 17,5 roka v službe II. kategórie funkcií.

Podľa § 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa odseku 1 je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie alebo služba I. alebo II. kategórie funkcií trvali k 31. decembru 1999; za zamestnanie sa na tieto účely považujú i náhradné doby a doby uvedené v § 5 ods. 1 a v § 6 ods. 1 nariadenia vlády Československej socialistickej republiky č. 117/1988 Zb.

V zmysle ustanovenia § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok postupoval odvolací súd v predmetnom konaní podľa zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

Najvyšší súd sa s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p. v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku krajského súdu, konštatuje správnosť dôvodov na základe ktorých krajský súd rozhodol a pre zdôraznenie správnosti rozsudku doplní ďalšie dôvody. Poukazuje pritom na ustálenú súdnu prax NS SR v rozhodnutiach napr. sp. zn. 7So/71/2012 zo dňa 29.05.2013; sp. zn. 9So/62/2009 zo dňa 28.10.2009 alebo sp. zn. 9So/88/2011 zo dňa 25.04.2012.

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o nároku na starobný dôchodok z hľadiska, či navrhovateľ ku dňu 12.06.2013 spĺňa podmienky dovŕšenia dôchodkového veku a získania potrebnej doby dôchodkového poistenia pre vznik nároku na starobný dôchodok v zmysle § 65 zákona o sociálnom poistení resp. v zmysle § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 21 ods. 1 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení a § 174 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení.

Podľa potvrdenia Ministerstva obrany Slovenskej republiky, sekcie ekonomiky a finančného manažmentu, odbor financovania a účtovníctvo zo dňa 12.10.2012 totižto vyplýva, že navrhovateľ bol zamestnancom v zamestnaní zaradenom v I. kategórii funkcií v období od 01.09.1973 do 21.09.1986 a od 30.11.1989 do 30.8.1990, t. j. spolu 5 044 dní, t. j. 13 rokov a 299 dní a v zamestnaní zaradenom do II. kategórii funkcií od 22.09.1986 do 29.11.1989 kde získal 1 165 dní, t. j. 3 roky a 70 dní.

Z citovaného ustanovenia § 21 ods. 1 písm. d) zákona o sociálnom zabezpečení vyplýva, že navrhovateľovi by mohol vzniknúť nárok na starobný dôchodok dovŕšením veku 58 rokov, ak by vykonával službu zaradenú do I. kategórie funkcií aspoň 20 rokov.

Predpokladom skoršieho vzniku nároku na starobný dôchodok v zmysle § 174 ods. 1 písm. c) zákona o sociálnom zabezpečení už od dovŕšenia veku 58 rokov je však nielen splnenie podmienky získania zamestnania zaradeného do I. pracovnej kategórie uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h), resp. v službe I. kategórie funkcií, v rozsahu aspoň 16 rokov, ale podľa § 174 ods. 2 tohto zákona aj splnenie podmienky, že také zamestnanie trvalo do 31.12.1999, ktorú navrhovateľ nesplnil.

Z uvedených dôvodov mal aj odvolací súd za preukázané, že navrhovateľ ku dňu 12.06.2013 nespĺňa podmienky pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 65 ods. 1, 2 a § 274 ods. 1 zákona o sociálnom poistení v spojení s § 174 ods. 1 zákona o sociálnom zabezpečení resp. podľa § 21 ods. 1 tohto zákona.

Rozhodnutie odporkyne z toho dôvodu považoval za súladné so zákonom a preto rozsudok krajského súdu v spojení s opravným uznesením ako vecne právny potvrdil podľa § 250ja ods. 3 vety druhej v spojení s § 219 O.s.p. a § 492 odsek 1, odsek 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení od 01.07.2016.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku v súlade s § 224 ods. 1 v spojení s § 250k ods. 1 a § 246c ods. O.s.p., keďže navrhovateľ v odvolacom konaní nebol úspešný a odporkyňa náhradu trov nežiadala.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.